

« quod hominibus est mors, hoc est angelis casus ». Sed peccatum angeli est irremissibile; et quia peccatum, ut remissibile est, vel expiabile, est propria materia ipsius virtutis, quae poenitentia dicitur, ideo cum materia non possit eis competere, non adest eis potentia exeundi in actum, et ideo nec habitus eis convenit: et ideo angeli susceptivi virtutis poenitentiae esse non possunt.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod ex timore in eis generatur aliquis poenitentiae motus, sed non quae sit virtus.

Et similiter dicendum AD SECUNDUM.

AD TERTIUM dicendum, quod quicquid in eis est naturale, totum est bonum, et ad bonum inclinans: sed liberum arbitrium est in eis in malo obstinatum: et quia motus virtutis, et vitii non sequitur inclinationem naturae, sed magis motum liberi arbitrii, ideo non oportet, quod quamvis naturaliter inclinentur ad bonum, motus virtutis in eis sit, vel esse possit.

AD QUARTUM dicendum, quod non est eadem ratio de angelis sanctis, et de animabus sanctis, quia in animabus sanctis praecessit, vel praecedere potuit peccatum remissibile, non autem in angelis: et ita quamvis sint similes quantum ad statum praesentem, non tamen quantum ad statum praeteritum, quem poenitentia respicit directe.

QUAESTIO XVII.

DE POTESTATE CLAVIUM, IN TRES ARTICULOS DIVISA.

Consequenter considerandum est de potestate ministrorum huius sacramenti, quae ad claves pertinet. Circa quod *primo* videndum est de clavibus; *secundo* de excommunicatione; *tertio* de indulgentia: haec enim duo sunt annexa potestati clavium. Circa *primum* consideranda sunt *quatuor*: *primo* de entitate, et quidditate clavium, et usu earum; *secundo* de effectu earum; *tertio* de ministris clavium; *quarto* de his, in quibus potest exerceri usus clavium.

Circa primum quaeruntur tria.

Primo. Utrum claves in Ecclesia esse debeant.

Secundo. Utrum clavis sit potestas ligandi, atque solvendi, etc.

Tertio. Utrum sint duae claves, vel tantum una.

ARTICULUS I.

65

UTRUM CLAVES IN ECCLESIA ESSE DEBEANT.

(S. Thom. 4. Dist. 18.).

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur, quod claves in Ecclesia esse non debeant; non enim requiruntur claves ad intrandum domum, cujus ostium est apertum: sed Apoc. 4. dicitur: *Vidi, et ecce in coelo ostium apertum*, quod Christus est, qui de seipso dicit Joan. 10.: *Ego sum ostium*; ergo ad introitum coeli Ecclesia clavibus non indiget.

2. PRAETEREA. Clavis est ad aperiendum, et claudendum: sed hoc solius Christi est, qui *aperit, et nemo claudit; claudit, et nemo aperit*, Apoc. 3.; ergo Ecclesia in ministris suis claves non habet.

3. PRAETEREA. Cuicumque clauditur coelum, aperitur infernus, et e contrario; ergo quicumque habet claves coeli, habet claves inferni: sed Ecclesia non dicitur habere claves inferni; ergo nec claves coeli habet.

SED CONTRA est, quod dicitur Matth. 16.: *Tibi dabo claves regni coelorum.*

Praeterea. Omnis dispensator debet habere claves eorum, quae dispensat; sed ministri Ecclesiae sunt dispensatores divinatorum mysteriorum, ut patet I. Cor. 4.; ergo debent habere claves.

RESPONDEO dicendum, quod in corporalibus dicitur clavis instrumentum, quo ostium aperitur; regni autem ostium nobis per peccatum clauditur, et quantum ad maculam, et quantum ad reatum poenae; et ideo potestas, qua tale obstaculum removetur, dicitur clavis. Haec autem potestas est in divina Trinitate per auctoritatem, et ideo dicitur a quibusdam, quod habet clavem auctoritatis; sed in Christo homine fuit haec potestas ad removendum praedictum obstaculum per meritum passionis, quae etiam dicitur januam aperire, et ideo dicitur habere secundum quosdam claves excellentiae. Sed quia ex latere Christi dormientis in cruce sacramenta fluxerunt, quibus Ecclesia fabricatur, ideo in sacramentis Ecclesiae efficacia passionis manet; et propter hoc etiam ministri Ecclesiae, qui sunt dispensatores sacramentorum, potestas aliqua ad praedictum obstaculum removendum est collata, non propria, sed virtute divina, et passionis Christi; et haec potestas metaphorice clavis Ecclesiae dicitur, quae est clavis ministerii.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod ostium coeli, quantum est de se, semper est apertum; sed alicui clausum dicitur propter impedimentum intrandi in coelum, quod in ipso est; impedimentum autem totius humanae naturae ex peccato primi hominis consecutum, per passionem Christi amotum est; et ideo Joannes post passionem vidit in coelo ostium apertum: sed adhuc quotidie alicui manet clausum propter peccatum originale, quod contraxit, vel actuale, quod commisit; et propter hoc indigenus sacramentis, et clavibus Ecclesiae.

AD SECUNDUM dicendum, quod hoc intelligitur de clausione, qua limbum clausit, ne aliquis ultra in illum descendat; et de apertione, qua paradisum aperuit, remoto impedimento naturae per suam passionem.

AD TERTIUM dicendum, quod clavis inferni, qua aperitur, et clauditur, est potestas gratiam conferendi, per quam homini aperitur infernus, ut de peccato educatur, quod est inferni porta; et clauditur, ne ultra homo in peccatum labatur gratia sustentatus. Potestas autem gratiam conferendi solius Dei est, et ideo clavem inferni sibi soli retinuit: sed clavis inferni est potestas etiam dimittendi reatum poenae temporalis, qui manet, per quem homo a regno prohibetur: et ideo magis potest homini dari clavis regni, quam clavis inferni; non enim idem sunt, ut ex dictis patet (*hic sup.*): aliquis enim de inferno educitur per remissionem aeternae poenae, qui non statim in regnum introducitur propter reatum temporalis poenae, qui manet. Vel dicendum est, quod eadem est clavis inferni, et coeli, quia ex hoc ipso quod alicui aperitur unum, clauditur alterum, sed denominatur a digniori.

non habet ministrum determinatum quantum ad sui necessitatem; et tunc tota vis sacramentalis consistit in materia: quandoque vero de necessitate sacramenti requiritur consecratio, vel sanctificatio ministri sine aliqua sanctificatione materiae; et tunc tota vis sacramentalis consistit in ministro, sicut est in poenitentia; unde eodem modo se habet potestas clavium quae est in sacerdote, ad effectum sacramenti poenitentiae, sicut se habet virtus, quae est in aqua baptismi, ad effectum baptismi. Baptismus autem, et sacramentum poenitentiae conveniunt quodammodo in effectu, quia utrumque contra culpam ordinatur directe; quod non ita est de aliis sacramentis: sed in hoc differunt, quia sacramentum poenitentiae, eo quod habet actus suscipientis quasi materiales, non potest dari nisi adultis, in quibus requiritur praeparatio ad suscipiendum effectum sacramentorum; sed baptismus quandoque datur adultis, et quandoque pueris, et aliis carentibus usu rationis, et ideo per baptismum datur gratia, et remissio peccatorum pueris sine aliqua sui praeparatione praecedente, non autem adultis, in quibus praeequitur praeparatio removens fictionem. Quae quidem praeparatio quandoque praecedit tempore, sufficiens ad gratiae susceptionem, antequam baptismus actu percipiatur, sed non ante votum baptismi post tempus propositae veritatis; quandoque autem talis praeparatio tempore non praecedit, sed est simul cum baptismi susceptione, et tunc per baptismi susceptionem gratia remissionis culpae confertur. Sed per poenitentiae sacramentum nunquam datur gratia, nisi praeparatio adsit, vel prius fuerit; unde virtus clavium operatur ad culpae remissionem, vel in voto existens, vel in actu se exercens, sicut et aqua baptismi. Sed sicut baptismus non agit sicut principale agens, sed sicut instrumentum, non quidem pertingens ad ipsam gratiae susceptionem causandam, etiam instrumentaliter, sed disponens ad gratiam, per quam fit remissio culpae, ita est de potestate clavium. Unde solus Deus remittit per se culpam, et in virtute ejus agit instrumentaliter baptismus, ut instrumentum inanimatum, et sacerdos, ut instrumentum animatum, quod dicitur servus secundum Philos. in 8. Ethic. (*cap. II. ad fin.*); et ideo sacerdos agit ut minister; et sic patet, quod potestas clavium ordinatur aliquo modo ad remissionem culpae, non sicut causans, sed sicut disponens ad eam. Unde si ante absolutionem aliquis non fuisset perfecte dispositus ad gratiam suscipiendam, in ipsa confessione, et absolutione sacramentali gratiam consequeretur, si obicem non poneret; si enim clavis nullo modo ad culpae remissionem ordinaretur, sed ad remissionem poenae tantum, ut quidam dicunt, non exigeretur votum suscipiendi effectum clavium ad culpae remissionem, sicut non exigitur votum suscipiendi alia sacramenta, quae non ordinantur ad culpae dimissionem, sed contra poenam. Sed hoc facit videri, quod non ordinetur ad culpae dimissionem, quia semper usus clavium ad hoc quod effectum habeat, requirit praeparationem ex parte recipientis sacramentum: et similiter videretur de baptismo, si nunquam daretur nisi adultis.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod, sicut Magister dicit in litera (*4. Dist. 18.*), sacerdotibus commissa est potestas remittendi peccata, non ut propria virtute remittant, quia hoc Dei est, sed ut operationem Dei remittentis ostendant, tanquam ministri. Sed hoc contingit *tribus* modis: *uno modo*, ut ostendant eam non praesentem, sed promittant eam futuram, sine hoc quod aliquid operentur ad ipsam; et sic sacramenta veteris legis operationem Dei significabant, unde et sacerdos veteris legis ostendebat tantum, et nihil operabatur: *alio modo*, ut significant praesentem, et nihil ad eam operentur; et sic quidam

dicunt, quod sacramenta novae legis significant collationem gratiae, quam Deus in ipsa sacramentorum collatione dat, sine hoc quod in sacramentis sit aliqua virtus operans ad gratiam; et secundum hanc opinionem etiam potestas clavium esset tantum ostendens divinam operationem in culpae remissione in ipsa sacramentali collatione factam: *tertio modo*, ut significant divinam operationem ad remissionem culpae praesentem, et ad ipsam aliquid dispositive, et instrumentaliter operentur; et sic secundum aliam opinionem, quae sustinetur communius, sacramenta novae legis emundationem ostendunt divinam factam. Et hoc modo etiam sacerdos novi Testamenti ostendit absolutos a culpa, quia proportionaliter oportet loqui de sacramentis, et de potestate ministrorum. Nec obstat, quin claves Ecclesiae ad remissionem culpae disponant, quia culpa jam est remissa, sicut nec quod baptismus disponat, quantum in se est, in eo qui jam sanctificatus est.

AD SECUNDUM dicendum, quod neque sacramentum poenitentiae, neque sacramentum baptismi, operando pertingit directe ad gratiam, nec ad culpae remissionem, sed dispositive.

Unde etiam patet responsio AD TERTIUM.

Aliae rationes ostendunt, quod ad remissionem culpae directe clavium potestas non operetur: quod concedendum est.

ARTICULUS II.

69

UTRUM SACERDOS POSSIT REMITTERE PECCATUM QUOAD POENAM.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur, quod sacerdos non possit remittere peccatum quoad poenam: peccato enim debetur poena aeterna, et temporalis: sed adhuc post absolutionem sacerdotis manet poenitens obligatus ad poenam temporalem in purgatorio, vel in hoc mundo faciendam; ergo non dimittit aliquo modo poenam.

2. PRAETEREA. Sacerdos non potest praedecidere justitiae divinae: sed ex divina justitia taxata est poenitentibus poena, quam debent subire; ergo sacerdos non potest de ea aliquid remittere.

3. PRAETEREA. Ille qui parvum peccatum commisit, non est minus susceptivus effectus clavium, quam ille qui commisit majus peccatum: sed si aliquid de poena per officium sacerdotis de majori peccato dimittitur, possibile est esse adeo parvum peccatum, cui non debeatur plus de poena, quam illud quod de majori peccato dimissum est; ergo poterit totam poenam illius peccati parvi dimittere, quod falsum est.

4. PRAETEREA. Tota poena temporalis peccato debita est unius rationis: si ergo per primam absolutionem dimittatur aliquid de poena, etiam per secundam ab eodem peccato absolutionem poterit aliquid dimitti, et sic tantum poterit multiplicari absolutio, quod vi clavium tota poena tollatur, cum secunda absolutio non sit minoris efficaciae, quam prima; et sic peccatum remanebit omnino impunitum, quod est inconveniens.

SED CONTRA. Clavis est potestas ligandi, et solvendi: sed potest sacerdos injungere poenam temporalem; ergo et potest absolvere a poena.

Praeterea. Sacerdos non potest dimittere peccatum quantum ad culpam, ut in litera dicitur (*4. Dist. 18.*), nec quantum ad poenam aeternam pari ratione; si ergo non potest remittere quantum ad poenam temporalem, nullo modo remittere poterit: quod est omnino contrarium dictis Evangelii.

RESPONDEO dicendum, quod idem iudicium est de effectu, quem potestas clavium exercita actualiter complet in eo, in quo contritio tempore praecessit, et de effectu baptismi, qui jam habenti gratiam datur. Aliquis enim per fidem, et contritionem praecedentem baptismum, gratiam remissionis peccatorum quantum ad culpam consecutus est; sed quando actualiter postea baptismum suscipit, gratia augetur, et a reatu poenae totaliter absolvitur, eo quod fit particeps passionis Christi: et similiter illi, qui per contritionem consecutus est remissionem peccatorum quantum ad culpam, et per consequens quantum ad reatum poenae aeternae, quae simul cum culpa dimittitur ex vi clavium ex passione Christi efficaciam habentium, augetur gratia, et remittitur temporalis poena, cujus reatus adhuc remanserat post culpae remissionem; non tamen tota, sicut in baptismo, sed pars ejus, quia in baptismo regeneratus homo configuratur passioni Christi, totaliter efficaciam passionis Christi, quae sufficit ad omnem poenam delendam, in se suscipiens, ut nihil de prioris peccati actualis poena remaneat; quia non debet alicui imputari ad poenam, nisi quod ipsemet fecit. In baptismo autem homo novam vitam accipiens, fit per gratiam baptismalem novus homo, et ideo nullus reatus poenae in eo remanet pro praecedenti peccato; sed in poenitentia non mutatur homo in aliam vitam, quia non est regeneratio, sed sanatio quaedam. Et ideo ex vi clavium, quae operantur in sacramento poenitentiae, non tota poena remittitur, sed aliquid de poena temporali, cujus reatus post absolutionem a poena aeterna remanere potuit: nec solum de poena illa, quam hic poenitens habet in confitendo, ut quidam dicunt, quia sic confessio, et sacramentalis absolutio non essent nisi in onus, quod non competit sacramentis novae legis; sed etiam de illa poena, quae in purgatorio debetur, aliquid remittitur, ut minus in purgatorio puniatur absolutus ante satisfactionem decedens, quam si ante absolutionem decederet.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod sacerdos non remittit totam poenam temporalem, sed partem; et ideo adhuc manet obligatus ad poenam satisfactoriam.

AD SECUNDUM dicendum, quod passio Christi sufficienter satisfacit pro peccatis totius mundi; et ideo sine praeeudicio divinae justitiae aliquid de poena peccatori debita remitti potest, secundum quod effectus passionis ad ipsum per sacramenta Ecclesiae pertingit.

AD TERTIUM dicendum, quod pro quolibet peccato oportet aliquam poenam satisfactoriam remanere, per quam medicina contra peccatum praestetur; et ideo quamvis virtute absolutionis dimittatur aliqua quantitas poenae debita pro aliquo magno peccato, non oportet quod tanta quantitas poenae dimittatur respectu cujuslibet peccati, quia secundum hoc aliquod peccatum remaneret omnino sine poena; sed virtute clavium de poenis singulorum peccatorum proportionaliter dimittitur.

AD QUARTUM dicendum, quod quidam dicunt, quod in prima absolutione tantum dimittitur vi clavium, quantum dimitti potest; sed tamen valet iterata confessio, tum propter instructionem, tum propter majorem certitudinem, tum propter intercessionem sacerdotis vel confessoris, tum propter verecundiae meritum. Sed hoc non videtur verum, quia etsi haec esset ratio confessionem iterandi, non tamen esset ratio iterandi absolutionem, praecipue in eo qui non habet aliquam causam dubitationis de praecedenti absolutione; ita enim poterit dubitare post secundam absolutionem, sicut post primam; sicut videmus, quod sacramentum extremae unctionis non iteratur super eum.

dem morbum, eo quod totum, quod per sacramentum fieri potuit, semel factum est; et praeterea in secunda confessione non requireretur, quod haberet claves ille, cui fit confessio, si nihil ibi vis clavium operaretur. Et ideo dicunt alii, etiam in secunda absolutione aliquid vi clavium dimitti de poena, quia in secunda absolutione gratiae confertur augmentum, et quanto major gratia recipitur, minus de impuritate praecedentis peccati manet, et ideo minor poena purgans debetur: unde etiam in prima absolutione alicui plus, et minus dimittitur vi clavium de poena, secundum quod plus se, vel minus ad gratiam disponit; et potest esse tanta dispositio, quod etiam ex vi contritionis tota poena tollatur, ut praedictum est (*q. 5. art. 2.*). Unde etiam non est inconueniens, si per frequentem confessionem etiam tota poena tollatur, ut peccatum omnino remaneat impunitum, pro quo poena Christi satisfacit.

ARTICULUS III

70

UTRUM SACERDOS PER POTESTATEM CLAVIUM POSSIT LIGARE.

AD TERTIUM sic proceditur. Videtur, quod sacerdos per potestatem clavium ligare non possit: virtus enim sacramentalis ordinatur contra peccatum, ut medicina: sed ligare non est medicina peccati, sed magis aggravatio morbi, ut videtur; ergo sacerdos per vim clavium, quae est vis sacramentalis, non potest ligare.

2. PRAETEREA. Sicut absolvere, vel aperire est amovere obstaculum, ita ligare est obstaculum ponere: sed obstaculum regni peccatum est, quod nobis ex alio imponi non potest, quia non nisi voluntate peccatur; ergo sacerdos ligare non potest.

3. PRAETEREA. Claves ex passione Christi efficaciam habent: sed ligare non est effectus passionis; ergo ex clavium potestate non potest sacerdos ligare.

SED CONTRA est, quod dicitur Matth. 16.: *Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum et in caelis.*

Praeterea. Potestates rationales sunt ad apposita: sed potestas clavium est potestas rationalis, cum habeat discretionem adjunctam; ergo habet se ad opposita; ergo si potest solvere, potest et ligare.

RESPONDEO dicendum, quod operatio sacerdotis in usu clavium est conformis Dei operationi, cujus minister est; Deus autem habet operationem et in culpam, et in poenam: sed in culpam ad solvendum quidem directe, ad ligandum autem indirecte, in quantum obdurare dicitur, dum gratiam non largitur; sed in poenam habet operationem directe, quantum ad utrumque, quia et poenae parcat, et poenam infligit. Similiter ergo et sacerdos, etsi in absolvendo ex vi clavium habeat aliquam operationem ordinatam ad culpae dimissionem modo jam praedicto (*art. 1. huj. q.*), non tamen ligando aliquam operationem habet in culpam, nisi ligare dicatur, in quantum non absolvit, sed ligatos ostendit; sed in poenam habet potestatem et ligandi, et solvendi. Solvit enim a poena, quam dimittit, sed ligat quantum ad poenam, quae remanet: sed ad hanc ligare dupliciter dicitur: uno modo considerando ipsam quantitatem poenae in communi; et sic non ligat, nisi in quantum non solvit, sed ligatum ostendit: alio modo considerando poenam hanc vel illam determinate; et sic ligat ad poenam, imponendo eam.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod illud residuum poenae, ad quod obligat, est medicina purgans peccati impuritatem.

AD SECUNDUM dicendum, quod obstaculum regni non solum est peccatum, sed etiam poena, quam qualiter sacerdos imponat, dictum est (*in corp.*).

AD TERTIUM dicendum, quod etiam passio Christi obligat nos ad poenam aliquam, per quam ei conformemur.

ARTICULUS IV.

71

UTRUM SACERDOS POSSIT LIGARE ET SOLVERE
SECUNDUM PROPRIUM ARBITRIUM.

AD QUARTUM sic proceditur. Videtur, quod sacerdos possit ligare, et solvere secundum proprium arbitrium: Hieronymus enim dicit (*hab. cap. 86. De Poenit. Dist. 1. et implic. Basil. epist. can. ad Amphilocho. can. 2. et in Conc. Melensi A. C. 859. cap. 10.*): « Mensuram temporis in agenda poenitentia ideo non satis aperte praefigunt canones pro unoquoque crimine, ut de singulis dicant qualiter unumquodque sit emendandum; sed magis arbitrio sacerdotis intelligentis relinquendum statuunt »; ergo videtur, quod ipse secundum suum arbitrium possit ligare, et solvere.

2. PRAETEREA. Dominus laudavit villicum iniquitatis, quod prudenter fecisset, quia debitoribus domini sui remisisset largiter (*Luc. 16.*): sed Deus est magis pronus ad miserendum, quam aliquis dominus temporalis; ergo videtur, quod laudabilior sit sacerdos, quanto plus de poena remiserit.

3. PRAETEREA. Omnis actio Christi nostra est instructio: sed ipse quibusdam peccantibus nullam poenam imposuit, sed solum emendationem vitae, ut patet de adultera, Joan. 8.; ergo videtur, quod secundum arbitrium suum possit etiam sacerdos, qui est vicarius Christi, dimittere totam poenam, vel partem.

SED CONTRA. Gregorius VII. dicit (*in Conc. Rom. 5. A. C. 1078. can. 5. et hab. cap. 6. De Poenit. Dist. 2.*): « Falsam poenitentiam dicimus, quae non secundum auctoritatem sanctorum Patrum pro qualitate criminis imponitur »; ergo videtur, quod non omnino sit in arbitrio sacerdotis.

Praeterea. Ad actum clavium requiritur discretio; sed si esset omnino in voluntate sacerdotis dimittere, et imponere de poena, quantum vellet, non esset ibi necessaria discretio, quia nunquam ibi indiscretio posset accidere; ergo non est omnino in arbitrio sacerdotis.

RESPONDEO dicendum, quod sacerdos operatur in usu clavium, sicut instrumentum, et minister Dei: nullum autem instrumentum habet efficacem actum, nisi secundum quod movetur a principali agente; et ideo dicit Dionysius in fine Eccles. Hierarch. quod « sacerdotibus utendum est virtutibus hierarchicis, quomodo Divinitas eos moverit ». In cujus signum Matth. 16. ante potestatem clavium Petro traditam fit mentio de revelatione Divinitatis ei facta, et Joan. 20. praemittitur potestati remissionis apostolis datae Spiritus Sancti donum, quo filii Dei aguntur. Unde « si quis praeter illum motum divinum uti sua potestate praesumeret, non consequeretur effectum », ut Dionysius dicit (*ibid.*): et praeter hoc a divino ordine averteretur, et sic culpam incurreret. Et quia poenae satisfactoriae infligendae medicinae sunt, sicut medicinae in arte determinatae non omnibus competunt, sed variandae sunt secundum arbitrium medici non propriam voluntatem sequentis, sed scientiam

medicinae, ita poenae satisfactoriae in canonibus determinatae non competunt omnibus, sed variandae sunt secundum arbitrium sacerdotis divino instinctu regulatum. Sicut ergo medicus aliquando prudenter non dat medicinam ita efficacem, quae ad morbi curationem sufficiat, ne propter debilitatem naturae majus periculum oriatur, ita sacerdos divino instinctu motus non semper totam poenam, quae uni peccato debetur, injungit, ne infirmus aliquis ex magnitudine poenae desperet, et a poenitentia totaliter recedat.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod arbitrium illud debet esse divino instinctu regulatum.

AD SECUNDUM dicendum, quod etiam de hoc laudatur villicus, quod prudenter fecit; et ideo in remissione poenae debitae discretio adhibenda est.

AD TERTIUM dicendum, quod Christus habuit potestatem excellentiae in sacramentis, unde ipse ex auctoritate poenam totam, vel partem poterat dimittere, sicut volebat: non est ergo simile de his, qui operantur tantum ut ministri.

QUAESTIO XIX.

DE MINISTRIS CLAVIUM, IN SEX ARTICULOS DIVISA.

Deinde considerandum est de ministris clavium, et usu earum.

Circa quod quaeruntur sex.

Primo. Utrum sacerdos legalis claves habuerit.

Secundo. Utrum Christus claves habuerit.

Tertio. Utrum soli sacerdotes claves habeant.

Quarto. Utrum sancti homines non sacerdotes claves, vel usum earum habeant.

Quinto. Utrum mali sacerdotes usum clavium habeant efficacem.

Sexto. Utrum schismatici, haeretici, excommunicati, suspensi, et degradati usum clavium habeant.

ARTICULUS I.

72

UTRUM SACERDOS LEGALIS CLAVES HABUERIT.

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur, quod sacerdos legalis claves habuerit: clavis enim est sequela ordinis: sed ipsi habuerunt ordinem, ex quo sacerdotes dicebantur; ergo etiam habuerunt claves sacerdotes legales.

2. PRAETEREA. Sicut Magister dicit (*4. Dist. 18.*), claves sunt duae, scilicet scientia discernendi, et potentia judicandi: sed ad utrumque sacerdotes legales habebant auctoritatem; ergo habebant claves.

3. PRAETEREA. Sacerdotes legales habebant aliquam potestatem super reliquum populum, non temporalem, quia sic potestas regia non fuisset distincta a sacerdotali; ergo spiritualement, et haec est clavis; ergo habebant clavem.

SED CONTRA. Claves ordinantur ad aperiendum regnum coelorum, quod

ARTICULUS II.

66

UTRUM CLAVIS SIT POTESTAS LIGANDI, ET SOLVENDI, ETC.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur, quod clavis non sit potestas ligandi, et solvendi, qua « ecclesiasticus iudex dignos recipere, indignos excludere debet a regno », ut ex litera (4. Dist. 18.) habetur, et ex Gloss. (*ordin. super illud: Tibi dabo claves*) Hieronymi, Matth. 16.; potestas enim spiritualis in sacramento collata est idem, quod character: sed clavis, et character non videntur idem esse, quia per characterem homo ad Deum comparatur, per claves autem ad subditos; ergo clavis non est potestas.

2. PRAETEREA. Iudex ecclesiasticus non dicitur, nisi ille qui habet jurisdictionem, quae simul cum ordine non datur: sed claves in ordinis susceptione conferuntur; ergo non debuit de ecclesiastico iudice in definitione clavium mentio fieri.

3. PRAETEREA. Ad id quod aliquis habet ex seipso, non indiget aliqua potestate activa, per quam reducatur ad actum: sed eo ipso quo aliquis est dignus, ad regnum admittitur; ergo non pertinet ad potestatem clavium dignos ad regnum admittere.

4. PRAETEREA. Peccatores indigni sunt regno: sed Ecclesia pro peccatoribus orat, ut ad regnum perveniant; ergo non excludit indignos, sed magis admittit, quantum in se est.

5. PRAETEREA. In omnibus ordinatis agentibus ultimus finis pertinet ad principale agens, non ad agens instrumentale: sed principale agens ad salutem hominis est Deus; ergo ad eum pertinet ad regnum admittere, quod est ultimus finis, et non ad habentem claves, qui est sicut instrumentum, vel minister.

RESPONDEO dicendum, quod secundum Philos. in 2. de Anima (*tex. 33.*), « potentiae per actus definiuntur »; unde cum clavis sit potentia quaedam, oportet quod per actum, sive usum suum definiatur, et quod in actu objectum exprimat, a quo speciem recipit actus, et modus agendi, ex quo apparet potentia ordinata: actus autem potestatis spiritualis non est, ut coelum aperiat absolute, quia iam apertum est, ut dictum est (*art. praec. ad 1.*), sed ut quantum ad hunc aperiat; quod quidem ordinate fieri non potest, nisi ejus idoneitate, cui aperiendum est coelum, pensata: et ideo in praedicta definitione clavis ponitur genus, scilicet *potestas*; et subjectum potestatis, scilicet *iudex ecclesiasticus*; et actus, scilicet *excludere, et recipere*, secundum duos actus materialis clavis, qui sunt aperire, et claudere; cujus objectum tangitur in hoc quod dicit *a regno*; modus autem in hoc quod dicit, *dignos et indignos*, nam dignitas, et indignitas in illis, in quos actus exercetur, pensatur.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod ad duo, quorum unum est causa alterius, una potestas ordinatur, sicut in igne calor ad calefaciendum, et dissolvendum. Et quia omnis gratia, et remissio in corpore mystico ex capite suo provenit, ideo eadem potestas esse videtur per essentiam, qua sacerdos conficere potest, et qua potest solvere, et ligare, si jurisdictione adsit: nec differt nisi ratione, secundum quod ad diversos effectus comparatur, sicut etiam ignis dicitur secundum aliam rationem calefactivus, et liquefactivus. Et quia nihil est aliud character ordinis sacerdotalis, quam potestas exercendi illud, ad quod principaliter ordo sacerdotii ordinatur (sustinendo, quod sit idem

quod spiritualis potestas), ideo character, et potestas conficiendi, et potestas clavium est unum, et idem per essentiam, sed differt ratione.

AD SECUNDUM dicendum, quod omnis potestas spiritualis datur cum aliqua consecratione, et ideo clavis cum ordine datur: sed executio clavis indiget materia debita, quae est plebs subdita per jurisdictionem, et ideo antequam jurisdictionem habeat, habet claves, sed non habet actum clavium: et quia clavis per actum definitur, ideo in definitione clavis ponitur aliquid ad jurisdictionem pertinens.

AD TERTIUM dicendum, quod aliquis potest esse dignus aliquo *dupliciter*: aut ita quod ipsum habendi jus habeat, et sic quilibet dignus jam habet coelum apertum; aut ita quod insit ei aliqua congruitas ad hoc quod ei detur, et sic dignos, quibus nondum totaliter apertum est coelum, potestas clavium recipit.

AD QUARTUM dicendum, quod sicut Deus non obdurat impartiendo malitiam, sed non conferendo gratiam, ita sacerdos dicitur excludere, non quod impedimentum ad intrandum ponat, sed quia impedimentum positum non amovet, quia ipse amovere non potest, nisi prius Deus amoverit; et ideo rogatur Deus, ut ipse absolvat, ut sic sacerdotis absolutio locum habeat.

AD QUINTUM dicendum, quod actus sacerdotis non est immediate super regnum, sed super sacramenta, quibus homo ad regnum pervenit.

ARTICULUS III.

67

UTRUM SINT DVAE CLAVES, VEL TANTUM UNA.

AD TERTIUM sic proceditur. Videtur, quod non sint duae claves, sed tantum una: ad unam enim seram non requiritur nisi una clavis: sed sera, ad quam amovendam ordinantur Ecclesiae claves, est peccatum; ergo contra unum peccatum non indiget Ecclesia duabus clavibus.

2. PRAETEREA. Claves in collatione ordinis conferuntur: sed scientia non est semper ex infusione, sed quandoque ex acquisitione; nec ab omnibus ordinatis habetur, et a quibusdam non ordinatis habetur; ergo scientia non est clavis, et sic est una tantum clavis, scilicet potestas iudicandi.

3. PRAETEREA. Potestas, quam habet sacerdos super corpus Christi mysticum, dependet ex potestate, quam habet super corpus Christi verum: sed potestas confitendi corpus Christi verum est una tantum; ergo etiam potestas, quae respicit corpus Christi mysticum, est una tantum: sed haec est clavis; ergo etc.

4. SED CONTRA. Videtur, quod sint plures, quam duae, quia sicut ad actum hominis requiritur scientia, et potentia, ita et voluntas: sed scientia discernendi ponitur clavis, et similiter potentia iudicandi; ergo et voluntas absolvendi debet dici clavis.

5. PRAETEREA. Tota Trinitas peccatum remittit: sed sacerdos per claves est minister remissionis peccatorum; ergo debet habere tres claves, ut Trinitati configuretur.

RESPONDEO dicendum, quod in omni actu, qui requirit idoneitatem ex parte recipientis, duo sunt necessaria ei qui debet actum illum exercere, scilicet iudicium de idoneitate recipientis, et expletio actus; et ideo etiam in actu iustitiae, per quem redditur alicui hoc quo dignus est, oportet esse iudicium,

quo discernatur, an iste sit dignus ad ipsam redditionem; et ad utrumque horum auctoritas quaedam, sive potestas exigitur; non enim dare possumus, nisi quod in potestate nostra habemus, nec iudicium dici potest, nisi vim coactivam habeat, eo quod iudicium ad unum jam determinatur: quae quidem determinatio in speculativis fit per virtutem primorum principiorum, quibus resisti non potest, et in rebus practicis per vim imperativam in iudicante existentem. Et quia actus clavis requirit idoneitatem in eo, in quem exercetur, quia recipit per clavem iudex ecclesiasticus dignos, et excludit indignos, ut ex dicta definitione patet (*art. praec. arg. 1.*), ideo indiget iudicio discretionis, quo idoneitatem iudicet ex ipso receptionis actu, et ad utrumque horum potestas quaedam, sive auctoritas requiritur. Et secundum hoc distinguuntur duae claves; quarum una pertinet ad iudicium de idoneitate ejus, qui absolvendus est; et alia ad ipsam absolutionem: et hae duae claves non distinguuntur in essentia auctoritatis, quia utrumque ex officio sibi competit, sed ex comparatione ad actus, quorum unus alium praesupponit.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod ad unam seram aperiendam una clavis immediate ordinatur; sed non est inconveniens, quod una ad actum alterius ordinetur; et sic est in proposito. Secunda enim clavis, quae dicitur potestas ligandi, et solvendi, est quae immediate seram aperit peccati; sed clavis, quae dicitur scientia, ostendit cui aperienda sit sera illa.

AD SECUNDUM dicendum, quod circa clavem scientiae duplex est opinio: quidam enim dixerunt, quod scientia, secundum quod est habitus acquisitus, vel infusus, dicitur hic clavis, et quod non est principalis clavis, sed in ordine ad aliam clavem dicitur clavis; et ideo quando est sine alia clavi, non dicitur clavis, sicut in viro literato, qui non est sacerdos. Et licet hac clavi quandoque aliqui sacerdotes careant, quia neque habent scientiam acquisitam, neque infusam, qua absolvere, et ligare possint, tamen quandoque industria naturali ad hoc utuntur, quae secundum eos clavicula dicitur; et sic scientia, quamvis cum ordine non tradatur, traditur tamen cum ordine, quod sit clavis id quod prius non erat; et haec videtur opinio Magistri fuisse (*4. Dist. 19.*). Sed hoc non videtur verbis Evangelii concordare, quae claves Petro dandas promittunt (*Matth. 16.*): et ita non solum una, sed duae in ordine dantur. Et propter hoc alia opinio est, quod scientia, quae est habitus, non est clavis, sed auctoritas actum scientiae exercendi, quae quandoque sine scientia est, quandoque autem scientia sine ipsa, sicut patet etiam in iudiciis saecularibus; aliquis enim iudex saecularis habet auctoritatem iudicandi, qui non habet juris scientiam, et aliquis e contrario habet juris scientiam, qui non habet auctoritatem iudicandi. Et quia actus iudicii, ad quem aliquis ex auctoritate suscepta obligatur, non autem ex scientiae habitu, sine utroque bene fieri non potest, ideo auctoritas iudicandi, quae clavis est scientiae, sine scientia non potest sine peccato accipi; sed scientia sine auctoritate sine peccato haberi potest.

AD TERTIUM dicendum, quod potestas conficiendi est ad unum tantum actum alterius generis, et ideo non connumeratur clavibus, nec multiplicatur, sicut potestas clavium, quae est ad diversos actus, quamvis secundum potestatis, sive auctoritatis essentiam sit una, ut dictum est (*in corp. art.*).

AD QUARTUM dicendum, quod velle unicuique est liberum, et ideo ad volendum non exigitur auctoritas, et propter hoc voluntas non ponitur clavis.

AD QUINTUM dicendum, quod tota Trinitas eodem modo remittit peccata, sicut una persona; et ideo non oportet, quod sacerdos, qui minister est Tri-

nitatis, tres claves habeat, et praecipue, cum voluntas, quae Spiritui Sancto appropriatur, clavem non requirat, ut dictum est (*in solut. praec.*).

QUAESTIO XVIII.

DE EFFECTU CLAVIUM, IN QUATUOR ARTICULOS DIVISA.

Deinde considerandum est de effectu clavium.

Circa quod quaeruntur quatuor.

Primo. Utrum potestas clavium se extendat ad remissionem culpae.

Secundo. Utrum sacerdos possit remittere peccatum quoad poenam.

Tertio. Utrum sacerdos per potestatem clavium ligare possit.

Quarto. Utrum possit solvere, et ligare secundum proprium arbitrium.

ARTICULUS I.

68

UTRUM POTESTAS CLAVIUM SE EXTENDAT AD REMISSIONEM CULPAE.

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur, quod potestas clavium se extendat ad remissionem culpae; dicitur enim discipulis Joan. 20.: *Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis*: sed hoc non dicitur quantum ad manifestationem tantum, ut Magister in litera dicit (*4. Dist. 18.*), quia sic sacerdos novi Testamenti non haberet majorem potestatem, quam sacerdos veteris Testamenti; ergo exercet potestatem in culpae remissionem.

2. PRAETEREA. In poenitentia datur gratia ad remissionem peccati: sed hujus sacramenti dispensator est sacerdos ex vi clavium; ergo cum gratia non opponatur peccato ex parte poenae, sed ex parte culpae, videtur quod sacerdos ad remissionem culpae operetur ex vi clavium.

3. PRAETEREA. Majorem virtutem recipit sacerdos ex sua consecratione, quam aqua baptismi ex sua sanctificatione: sed aqua baptismi hanc vim accipit, « ut corpus tangat, et cor abluat », secundum August. (*tract. 80. in Joan. a med.*); ergo multo fortius sacerdos in sui consecratione hanc potestatem accipit, ut cor a culpae macula abluere possit.

SED CONTRA. Supra Magister dixit (*4. Dist. 18.*), quod Deus hanc potestatem non contulit ministro, quod ad interiorum mundationem cooperaretur ei: sed si peccata quoad culpam remitteret, cooperaretur ei in mundatione interiori; ergo potestas clavium non extendit se ad culpae remissionem.

Praeterea. Peccatum non remittitur, nisi per Spiritum Sanctum: sed dare Spiritum Sanctum non est alicujus hominis, ut in lib. 1. (*Dist. 14.*) Magister dixit; ergo nec peccata remittere quoad culpam.

RESPONDEO dicendum, quod « sacramenta », secundum Hug. (*lib. 2. de Sacram. part. 9. cap. 2. a princ.*), « ex sanctificatione invisibilem gratiam continent »: sed hujusmodi sanctificatio quandoque ad necessitatem sacramenti requiritur, tam in materia, quam in ministro, sicut patet in confirmatione; et tunc vis sacramentalis est in utroque conjunctim: quandoque autem ex necessitate sacramenti non requiritur nisi sanctificatio materiae, sicut in baptismo, quia